

зменшується і чисельність поголів'я, що призводить до зниження обсягів валового виробництва молока. Товаровиробники не спроможні змінити ситуацію й удосконалити виробництво без залучення інвестицій. Внаслідок низької ефективності виробництва суттєво зменшився рівень завантаження потужностей переробних підприємств. Крім того, якість виробленої сировини не завжди відповідає необхідним вимогам, що утруднює виробництво конкурентоспроможної молочної продукції. Через низьку купівельну спроможність населення знижується і рівень споживання молока, що зумовлює значні коливання закупівельних цін на молочну сировину. Активізація попиту на молочні продукти можлива за рахунок економічних чинників, тобто впливу на зростання доходів населення.

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

НЕМЧЕНКО М. О.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

**Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач
Майборода М. М.**

Проблема підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства є актуальним питанням. Сучасний етап розвитку економіки України висуває якісно нові вимоги до управління конкурентоспроможністю підприємств.

В основі теоретичних досліджень конкурентоспроможності лежать праці таких видатних представників світової економічної думки, як Ф. Еджуорт, А. Курно, Дж. Робінсон, Е. Чемберлін, Й. Шумпетер, пізніших дослідників, таких як Е. Альтман, П. Дойл, П. Друкер, Е. Діхтель, Б. Карлоф, Х. Клодт, М. Мескон, М. Портер, П. Пратт, А. Стрікленд, Д. Сакс, Е. Хорн, Х. Шеберт та інші [1].

Метою цієї роботи є аналіз конкурентоспроможності ТОВ «Оріон-молоко» Хорольського району, Полтавської області серед підприємств Краснокутського району, Харківської області.

ТОВ «Оріон-молоко» розташоване в 6 км від районного центру м. Хорол та 115 км від обласного центру м. Полтава.

Основна мета діяльності товариства – задоволення потреб населення в послугах і товарах, створення ринкової інфраструктури на території України, отримання прибутків.

Виробничий напрямок господарства –

молочно-зерновий. В господарстві запроваджене науково-обґрунтоване чергування культур в полях. Всього існує шість сівозмін: три польових і три кормових прифермерських.

Проведемо ранжування за обсягом реалізації підприємств Краснокутського району та ТОВ «Оріон-молоко» для визначення структури підприємств в загальному обсязі ринку та місце в ранжерованому ряді.

На основі одержаних даних, можна зазначити, що в структурі підприємств Краснокутського району та ТОВ «Оріон-молоко» найбільшу питому вагу займає ПСП «Явір» з показником в 17,92%, чистий дохід якого становить 17923 тис. грн і відповідно 1 місце в ранжерованому ряді. Щодо підприємства, що аналізується, то ТОВ «Оріон-молоко» має показник питомої ваги в загальному обсязі ринку району 6,63%, при чистому доході 6633,8 тис. грн. та 5 місце в ранжерованому ряді з 22 підприємств.

Ранжування підприємств за обсягом реалізації зернових та зернобобових за 2014 рік

Підприємство	Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.	Структура підприємства в загальному обсязі ринку, %	місце в ранжерованому ряді
ПСП"ЯВІР"	17923	17,92	1
ТОВ"АФ КОЛОНТАВ"	2007	2,01	17
ДЕРЖ.П"ДОСАГ"ПАРХОМІВСЬКЕ"ІНСТИТУТУ САДІВН.	2523	2,52	15
ПП"СВІТЛАНА"	171,7	0,17	22
ПП"ЦУКРОВИК-АГРО"	5213	5,21	7
ПСП"БУРАН"	4304	4,30	11
ТОВ"КОВАЛІВСЬКЕ"	1647	1,65	18
ТОВ"НИВА"	4996	4,99	8
ФГ"КОВАЛЬЧУКІВСЬКЕ"	6952	6,95	3
ПСП"СВІТАНОК"	3287	3,29	14
ПСП"БАРВІНОК"	2173	2,17	16
СВК"КОЛОНТАВСЬКИЙ"	5305	5,30	6
ПСП"ФАЦЕЛІЯ"	1500	1,50	19
ТОВ"САВУТИЧ"	3933	3,93	13
ТОВ"КАЧАЛІВСЬКЕ"	6863	6,86	4
ПСП"ОАЗИС"	4008	4,01	12
ТОВ"ЛІНА"	1400	1,40	20
ПСП"ЛАН"	460,8	0,46	21
ПАФ"ВАТАА"	9501	9,50	2
ТОВ"КОЗІВСЬКЕ"	4731	4,73	9
ТОВ"СП"СЛОБОДА"	4497	4,50	10
ТОВ "ОРІОН-МОЛОКО"	6633,8	6,63	5
Загальний обсяг ринку району	100029,3	100	

Джерело: дані взяті з Форми 50 с/г 2014 року Річного звіту підприємств Краснокутського району Харківської області та ТОВ «Оріон-молоко»

Конкурентоспроможність є одним з вагомих показників стану господарчої системи, який визначає перспективи його подальшого розвитку,

можливості досягнення стратегічних цілей та завдань. Погоджуючись із думкою більшості українських і зарубіжних вчених, зазначимо, що нині відсутня загальноприйнята методика визначення та оцінки конкурентоспроможності підприємства. Проте науковцями розроблена досить велика кількість різноманітних та надзвичайно цікавих методичних підходів до визначення рівня конкурентоспроможності підприємств [2].

Проведемо аналіз основних показників частки ринку середня підприємств Краснокутського району та інтенсивності конкуренції за такими показниками:

1. Індекс концентрації CR – це показник, який характеризує яка частка ринку припадає на задану кількість найбільших підприємств [3].

$$CR_k = \sum_{i=1}^k Y_i \quad (1)$$

де: Y_i – ринкова доля i -тої фірми; k – число фірм, для яких розраховується цей показник.

$CR = 17,92 + 9,50 + 6,95 = 34,37$ (дані взяті з таблиці 1 «структура підприємства в загальному обсязі ринку»)

Що свідчить про неконцентрований ринок, ринок з ефективною (досконалою) конкуренцією, на якому функціонує велика кількість підприємств з майже однаковою ринковою часткою.

2. Чотирьох частковий показник концентрації:
 $CR_4 = OP_1 + OP_2 + OP_3 + OP_4 / OP_1 \quad (2)$

де: OP – загальний обсяг реалізації продукції заданого асортименту, тис. грн

OP_i – обсяг реалізації i -го підприємства

$CR_4 = (17923 + 9501 + 6952 + 6863) / 100029,3 = 0,41$
 (дані взяті з таблиці 1 «чистий дохід (виручка) від реалізації»).

Відповідно до даного ринку цей показник становить 0,41. Що характеризує даний ринок як немонополізований.

3. Системна нерівність.

Системна нерівність характеризує рівень конкуренції та наявність домінантного лідера на ринку.

$$\begin{aligned} Q_1 + Q_2 + Q_3 &> 0,7 \\ Q_1 / (Q_2 + Q_3) &> 1 \end{aligned} \quad (3)$$

де: Q_1, Q_2, Q_3 – показники часток за величиною реалізації на ринку відповідно 3х суб'єктів господарювання в загальному обсязі реалізації

$17,92 + 9,50 + 6,95 > 0,7$

$17,92 / (9,50 + 6,95) > 1$

(дані взяті з таблиці 1 «структура підприємства в загальному обсязі ринку»)

Відповідно рівень конкуренції, що аналізується є помірним та ринок має домінантного лідера.

Проаналізувавши, конкурентоспроможність ТОВ «Оріон-молоко» Хорольського району, Полтавської області серед підприємств Краснокутського району, Харківської області, можна зазначити, що ринок Краснокутського району Харківської області є неконцентрованим та немонополізованим, а отже підприємство, що аналізується може мати досить високі переваги та перспективи на даному ринку.

Література:

1. Мицок С.В. Проблеми підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції / Мицок С.В. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. / Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія Економіка. – Вип. 49.

2. Економіка: Що таке ринок? Учасники ринку- [Електронний ресурс] Іващенко В.І. / Бібліотечний вісник-2002- Режим доступу до журн.: <http://school.xvatit.com/index.php?title=8>

3. Кириченко Л. Д. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємств / Л. Д. Кириченко // Вісник КНТЕУ.- 2009.

4. Бакум М.М. Напрями та інструменти управління ефективністю виробництва зерна / М.М. Бакум // Вісник ХНТУСГ ім. П. Василенка «Економічні науки». – Харків: ХНТУСГ, 2011. – Вип. 112. – С. 17 – 27.

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

ПРОДЬМА Ю. І.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – д.е.н., професор

Красноручський О. О.

Серед світових виробників Україна посідає друге-третє місце за валовим збором насіння соняшнику, який є традиційною олійною культурою країни. За даними Держкомстату останніми роками в Україні виробляється 5,30-6,52 млн. тонн соняшнику.

На сьогоднішній день значна увага сільськогосподарських товаровиробників прикута до вирішення проблеми підвищення економічної ефективності вирощування насіння соняшнику.

Оскільки саме ця культура є в Україні основною для виробництва рослинної олії та високобілкових кормів, а її експорт приносить